9.5.2025

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ
Ruokaosasto
Elintarviketurvallisuusyksikkö

LUONNOS HEDELMÄHILLOISTA JA TIETYISTÄ VASTAAVISTA VALMISTEISTA ANNETTAVAKSI MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUKSEKSI

Taustaa

Elintarvikkeena käytettävistä hedelmähilloista, hyytelöistä ja marmeladeista sekä makeutetusta kastanjasoseesta annetussa neuvoston direktiivissä 2001/113/EY säädetään direktiivin soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden koostumuksesta sekä tuotteiden nimistä ja eräistä muista pakkausmerkinnöistä.

Direktiivi 2001/113/EY on pantu kansallisesti täytäntöön hedelmähilloista, hyytelöistä, marmeladeista ja tietyistä vastaavista valmisteista annetulla kauppa- ja teollisuusministeriön asetuksella (474/2003).

Lainsäädännön muutostarpeet

Komissio antoi keväällä 2023 ehdotuksen hunajaa, hedelmätäysmehuja, hedelmähilloja ja marmeladeja sekä kuivattuja maitoja koskevien neuvoston direktiivin muuttamiseksi. Direktiiveihin tehtävien muutosten tavoitteena on varmistaa, että kuluttajat voivat nykyistä helpommin tehdä tietoon perustuvia valintoja esimerkiksi elintarvikkeen ravintosisällön tai alkuperämaan perusteella. Muutoksilla pyritään myös vastaamaan kuluttajien kasvavaan kysyntään tuotteille, joiden sokeripitoisuus on alhaisempi ja samalla kannustamaan toimijoita elintarvikkeiden koostumuksen muokkaamiseen.

Hunajasta annetun neuvoston direktiivin 2001/110/EY, elintarvikkeena käytettävistä hedelmätäysmehuista ja tietyistä vastaavista valmisteista annetun neuvoston direktiivin 2001/112/EY, elintarvikkeina käytettävistä hedelmähilloista, hyytelöistä ja marmeladeista sekä makeutetusta kastanjasoseesta annetun neuvoston direktiivin 2001/113/EY ja tietyistä osittain tai kokonaan kuivatuista elintarvikkeena käytettävistä säilötyistä maidoista annetun neuvoston direktiivin 2001/114/EY muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1438 tuli voimaan 13.6.2024. Direktiivillä säädetyt muutokset on pantava täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä 14.12.2025 mennessä. Muutoksia aletaan soveltaa 14.6.2026

Hedelmähilloista, hyytelöistä ja marmeladeista sekä makeutetusta kastanja soseesta annetun neuvoston direktiivin 2001/113/EY muutoksilla nostetaan hillon ja erikoishillon valmistuksessa käytettävää hedelmien vähimmäismäärää. Direktiivin muutoksella säädetään myös, että jäsenvaltio voi sallia alueellaan nimien *marmeladi* ja *hillo* käyttämisen synonyymeinä. Sitrushedelmistä valmistetusta hillosta on kuitenkin käytettävä nimeä *hillo*. Direktiivin liitteessä määritelty *sitrusmarmeladi* vastaa voimassa olevassa lainsäädännön määriteltyä *marmeladia*. *Sitrusmarmeladin* nimessä ilmaisu ”sitrus” voidaan korvata käytetyn sitrushedelmän nimellä. Lisäksi direktiiviin on tehty eräitä teknisiä muutoksia.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1438 johtuvat muutostarpeet kansalliseen säädökseen (KTMa 474/2003) ovat melko vähäisiä. Kansallinen säädös on kuitenkin perusteltua antaa kokonaan uutena maa- ja metsätalousministeriön asetuksena.

Asetusluonnoksen sisältö

1 § Asetuksen tarkoitus
Asetuksella pannaan täytäntöön elintarvikkeena käytettävistä hedelmähilloista, hyytelöistä ja marmeladeista sekä makeutetusta kastanja soseesta annettu neuvoston direktiivi 2001/113/EY siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

2 § Soveltamisala
Asetuksen soveltamisalaan kuuluvat asetuksen liitteen 1 A osassa määritellyt tuotteet. Asetusta ei sovelleta tuotteisiin, jotka on tarkoitettu leipomo- ja konditoriavalmisteiden tai keksien valmistamiseen. Soveltamisala vastaa voimassa olevaa lainsäädäntöä.

3 § Tuotteen koostumusta koskevat vaatimukset
Liitteen 1 A osassa määriteltyjen tuotteiden valmistuksessa saa käyttää ainoastaan liitteessä 2 määriteltyjä raaka-aineita sekä liitteessä 3 mainittuja ainesosia. Koostumusta koskevat vaatimukset vastaavat voimassa olevaa lainsäädäntöä.

4 § Sallitut käsittelyt
Liitteessä 2 mainittuja raaka-aineita saa käsitellä kyseisessä liitteessä mainitulla tavalla. Säännös vastaa voimassa olevaa lainsäädäntöä.

5 § Elintarvikkeen nimi
Elintarvikkeen nimeä koskevat säännökset vastaavat voimassa olevan lainsäädännön vaatimuksia. Liitteessä 1 mainittuja nimiä saa käyttää ainoastaan kyseisessä liitteessä määritellyistä tuotteista ja nimiä on käytettävä pidettäessä kaupan näitä tuotteita. Liitteen 1A osassa mainittuja nimiä voidaan käyttää täydentämään muiden tuotteiden nimiä edellyttäen, että tällaista tuotetta ei voida sekoittaa liitteessä 1 määriteltyihin tuotteisiin.

7 § Muut pakkausmerkinnät
Käytettyjen hedelmälajien ilmoittamista sekä hedelmäpitoisuuden ilmoittamista koskevat säännökset vastaavat voimassa olevaa lainsäädäntöä.

Asetuksessa ei enää säädetä tuotteiden sokeripitoisuuden ja rikkidioksidin ilmoittamisesta. Elintarviketietojen antamisesta kuluttajille annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1169/2011 (elintarviketietoasetus) säädetään pakollisesta ravintoarvomerkinnästä, jossa ilmoitetaan tuotteen sisältämän sokerin määrä 100 gramma kohti. Elintarviketietoasetuksessa säädetään myös tiettyjen allergioita ja intoleransseja aiheuttavien aineiden pakollisesta ilmoittamisesta. Nämä säännökset velvoittavat ilmoittamaan rikkidioksidin, kun sen pitoisuus on yli 10 mg/kg tai 10 mg/l.

Liite 1: Tuotteiden nimet ja määritelmät
Liitteen A osan 1 ja 2 kohdassa säädetään hillon ja erikoishillon hedelmäpitoisuuden vähimmäismääristä. Näitä vähimmäismääriä on nostettu voimassa olevaan lainsäädäntöön verrattuna siten, että hedelmäpitoisuuden vähimmäismäärä on hillon osalta pääsääntöisesti 450 gramma (nykyisin 350 grammaa) ja erikoishillojen osalta pääsääntöisesti 500 gramma (nykyisin 450 grammaa). Myös eri hedelmistä valmistetun hillon ja erikoishilloin hedelmäpitoisuuden vähimmäismääriä on nostettu.

Liitteen A osan 5 kohdassa määritellään *sitrusmarmeladi*. Tuotteen nimessä ilmaisu ”sitrus” voidaan korvata käytetyn sitrushedelmän nimellä. Tuote vastaa voimassa olevassa lainsäädännössä määriteltyä *marmeladia*.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2024/1438 säädetään, että jäsenvaltio voi sallia alueellaan nimien *marmeladi* ja *hillo* käyttämisen synonyymeinä. Sitrushedelmistä valmistetun hillon nimenä on kuitenkin oltava *hillo*. Liitteen A osan 6 kohdassa määritellään *marmeladi*. Muista hedelmistä kuin sitrushedelmistä valmistetun marmeladin koostumusta koskevat vaatimukset vastaavat lähtökohtaisesti sitrusmarmeladin koostumusta koskevia vaatimuksia. Säännös vastaa voimassa olevaa käytäntöä. Voimassa olevassa kansallisessa säädöksessä (kauppa- ja teollisuusministeriön asetus 458/2003) säädetään marmeladin määritelmän yhteydessä, että jos marmeladin valmistuksessa on käytetty muita kuin sitrushedelmiä, tulee käytetyn hedelmän, marjan tai kasviksen nimi mainita marmeladin nimessä. Asetusluonnoksen 6 §:n 1 kohdassa säädetään liitteessä 1 mainittujen tuotteiden pakkausmerkintöjen osalta, että käytetyt hedelmälajit täytyy ilmoittaa elintarvikkeen nimen yhteydessä.

Muilta osin liitteen I osa vastaa voimassa olevaa lainsäädäntöä.

Liitteen B osassa säädetään, että liitteen A osassa määriteltyjen tuotteiden liukenevan kuiva-ainepitoisuuden on oltava vähintään 60 %. Neuvoston direktiivin 2001/113/EY mukaan jäsenvaltio voi sallia liitteen A osassa mainittujen nimien käytön myös tuotteille, joiden liukeneva kuiva-ainepitoisuus on alhaisempi. Liitteen B osassa säädetään, että, Suomen markkinoilla liitteen A osassa mainittuja nimiä voi käyttää myös tuotteista, joiden liukeneva kuiva-ainepitoisuus on alle 60 %. Säännös vastaa voimassa olevaa käytäntöä, vaikka voimassa olevassa kansallisessa säädöksessä (kauppa- ja teollisuusministeriön asetus 458/2003) ei ole säädetty asetuksen soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden liukenevasta kuiva-ainepitoisuudesta.

Liite 2: Raaka-aineiden määritelmät ja käsittely
Liitteen määritelmät vastaavat voimassa olevaa lainsäädäntöä. Lisäaineita koskeva viittaus on poistettu vanhentuneena ja tarpeettomana.

Liite 3: Sallitut ainesosat
Liitteen säännökset vastaavat lähtökohtaisesti voimassa olevaa lainsäädäntöä. Sallittujen mehujen osalta on täsmennetty, että mehu voi olla myös tiivisteenä. Sallittujen aineiden listaan on lisätty viittaus sallittuihin elintarvikelisäaineisiin.

6 §: Voimaantulo
Asetus esitetään tulevaksi voimaan 14.6.2026, jolloin Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä (EU) 2024/1438 säädettyjä vaatimuksia aletaan soveltaa. Ennen mainittua ajankohtaa valmistetut ja pakatut tuotteet saadaan myydä loppuun edellyttäen, että ne täyttävät ennen tämän asetuksen voimaantuloa voimassa olleet vaatimukset.

Asetusluonnoksen valmistelu

Asetusluonnos on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä virkatyönä. Valmistelun aikana on kuultu ministeriön yhteydessä toimivan elintarvikelainsäädännön ja -valvonnan työryhmän tuotekohtaisia säädöksiä ja elintarviketietoja käsitteleviä asiantuntijaryhmiä. Näissä ryhmissä ovat edustettuina seuraavat tahot: Sosiaali- ja terveysministeriö, Ruokavirasto, Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos THL, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira, Tullilaboratorio, Elintarviketeollisuusliitto ETL, Päivittäistavarakauppa PTY, Matkailu- ja ravintola-ala MaRa, Maataloustuottajain Keskusliitto MTK, Sydänliitto, Keliakialiitto, Luomuliitto ja Terveystuotetukut.

Neljä asetusluonnosta (hunaja, hedelmätäysmehut, hillot, kuivattu maito), joilla toimeenpannaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä (EU) 2024/1438 säädetyt muutokset, oli lausuntokierroksella 12.2.-28.3.2025. Lausuntoja pyydettiin seuraavilta tahoilta: Ruokavirasto, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL, Tulli, Aluehallintovirastot, Ålands landskapsregeringen, Suomen Kuntaliitto, Kuluttajaliitto, Elintarviketeollisuusliitto ETL, Päivittäistavarakauppa PTY, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC, Suomen Mehiläishoitajain liitto SLM, Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys, Ympäristöterveydenhuollon asiantuntija sekä Suomen elintarviketyöläisten liitto.

Hilloja ja tiettyjä vastaavia tuotteita koskevan asetusluonnoksen osalta esitetyt kommentit olivat pääosin teknisiä, jotka on otettu asian jatkokäsittelyn aikana mahdollisuuksien mukaan huomioon. Marmeladin määritelmää on täsmennetty asetuksen liitteessä I. Tiettyjä asetuksen soveltamiseen liittyviä kysymyksiä voidaan täsmentää tarvittaessa Ruokaviraston ohjeessa.